

<http://dx.doi.org/10.17951/kw.2018.26.435-440>

Aksjologiczne uwarunkowania odporności psychicznej i zdrowia

IV Konferencja Interdyscyplinarna *Zdrowie i odporność psychiczna*
Kraków, 21–22 września 2018

Marlena Stradomska

 <https://orcid.org/0000-0002-2294-856X>

Zagadnienia związane ze zdrowiem i odpornością psychiczną są kwestią prężnie rozwijającą się szczególnie w ostatnich latach. Aspekt aksjologiczny odporności psychicznej i zdrowia ma charakter interdyscyplinarny i jest analizowany głównie w naukach społecznych, humanistycznych i medycznych. W zakresie psychologii dotyczy zagadnień poruszanych praktycznie w każdej dziedzinie, ze szczególnym uwzględnieniem psychologii rozwojowej, wychowawczej, klinicznej, zdrowia i choroby, psychologii defektologicznej i rehabilitacyjnej oraz psychologii organizacji.

Konferencja „Zdrowie i odporność psychiczna” została zorganizowana przez Zakład Psychologii Rozwoju i Zdrowia Instytutu Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego, przy współudziale Koła Naukowego Studentów Psychologii „Pragma”. Otrzymała się w dniach 21–22 września 2018 roku w Instytucie Psychologii Stosowanej w Krakowie. W wydarzeniu wzięło udział ponad 100 uczestników; w obradach uczestniczyli reprezentanci 10 ośrodków akademickich. Za-

MARLENA STRADOMSKA, magister psychologii, doktorantka na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS oraz Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS; adres do korespondencji: Instytut Psychologii UMCS, Pl. Litewski 5, 20-080 Lublin; e-mail: stradomskamarlena@onet.pl

prezentowano kilkadziesiąt wystąpień naukowych (w tym kilka wystąpień badaczy ze specjalistycznych ośrodków) oraz naukowe postery (38 plakatów) z ponad 10 ośrodków akademickich.

Celem konferencji było podjęcie tematyki związanej z aktualnymi trendami oraz badaniami związanymi z takimi zagadnieniami, jak: rodzina i szkoła, rozwój i wychowanie a zdrowie dzieci i młodzieży (norma i patologia), organizacje a troska o zdrowie pracowników, hierarchia wartości jednostki a stan zdrowia, radzenie sobie ze stresem a zdrowie. Poruszana była także kwestia współczesnych zagrożeń dla zdrowia psychicznego człowieka. Celem naukowym konferencji była prezentacja rozważań teoretycznych oraz wyników badań empirycznych w zakresie szeroko rozumianej problematyki wartości w odniesieniu do odporności psychicznej, zdrowia i zmagania się z chorobą oraz niepełnosprawnością.

Konferencja obejmowała część plenarną oraz obrady w sekcjach. W trakcie obrad plenarnych wygłoszone zostały następujące wykłady: Wojciech Kozak, Wicemarszałek Województwa Małopolskiego, *Małopolski program profilaktyczny dla młodzieży*; dr Anna Okońska-Walkowicz, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Senioralnej, *Organizowana aktywność starszych mieszkańców Krakowa jako zmienna poczucia ich jakości życia*; dr hab. Tadeusz Marian Ostrowski, *Egzystencjalne uwarunkowania prężności psychicznej i zdrowia*; dr Mirella Wyrę-Flinders, University, Adelaide, *Wartości a dobrostan dzieci i młodzieży w szkole*; dr hab. Andrzej Kapusta, prof. UMCS, Lublin, *Podatność na zranienie a doświadczenie transformacji*, ks. dr Jacek Prusak, Akademia Ignatianum w Krakowie, *Jak duchowość wzmacnia bądź ogranicza odporność – perspektywa psychologiczna*.

Nieplenarna część konferencji została podzielona na osiem sesji tematycznych; poniżej przedstawiam wykaz sesji wraz z prelegentami.

Sesja I: *Organizacja a zdrowie pracowników*. W trakcie tej sesji zaprezentowano 6 wystąpień. Prelegentami w tej części konferencji byli: dr hab. Ewa Rzechowska, prof. KUL, mgr Bogumiła Krawiec, *Młodzi na rynku pracy: czy pracodawca musi być terapeutą?*; dr hab. Ewa Rzechowska, prof. KUL, dr Monika Dacka, mgr Bogumiła Krawiec, *Emerging adulthood i współczesne macierzyństwo*; dr Jakub Lickiewicz, mgr Joanna Sułkowska, mgr Małgorzata Zawilińska, prof. dr hab. n. med. Tomasz Brzostek, prof. dr hab. Marta Makara-Studzińska, *Czynniki wpływające na postawy wobec agresji w grupie studentów pielęgniarstwa*; dr Beata Mańkowska, *Style radzenia sobie ze stresem a wypalenie zawodowe*

pracowników pomocy społecznej – badania własne, dr Beata Mańkowska, *Klimat organizacyjny jako czynnik ryzyka wypalenia zawodowego pracowników fizycznych polskich fabryk porcelany*, dr Bogusława Piasecka, *Klimat szkoły w sytuacji reformy edukacji – raport z badań*.

Sesja II: *Rozwojowe konteksty odporności psychicznej*. W kolejnej sesji zaprezentowano 6 wystąpień poruszających różne aspekty odporności psychicznej. Tematyka ta jest niezwykle ważna w cywilizacji XXI wieku. Swoje prezentacje w tej części przedstawiło wielu prelegentów, prowadzących badania w zakresie tej tematyki: dr Iwona Sikorska, mgr Magdalena Adamczyk, dr Mateusz Polak, *Cechy temperamentu sprzyjające odporności psychicznej u dzieci*; mgr Natalia Lipp, mgr Martyna Reder, Katarzyna Stadtmuller, dr Iwona Sikorska, dr Mirella Wyra, *Narysuj szkołę! Metody jakościowe w badaniach dobrostanu u młodzieży*; dr Iwona Sikorska, dr Małgorzata Stępień-Nycz, dr hab. Marta Białecka-Pikul, mgr Natalia Lipp, *Znaczenie rozumienia nieoczekiwanych emocji dla poczucia dobrostanu społecznego młodzieży*; dr Krzysztof Nowakowski, Katarzyna Wróbel, *Prężność psychiczna a jakość adaptacji do placówki dla nieletnich*; mgr Marlena Stradomska, mgr Konrad Harasim, mgr Tomasz Słapczyński, *Dymensje autodestrukcji dzieci i młodzieży – profilaktyka samobójstw w XXI wieku. Perspektywa psychologiczno-prawna*; mgr Arleta Michalik, *Wymiary rozwoju tożsamości a poczucie skuteczności młodzieży w okresie późnej adolescencji*.

Sesja III: *Radzenie sobie ze stresem a zdrowie*. Sesja ta była poświęcona tematyce relacji między zdrowiem a radzeniem sobie ze stresem. Zaprezentowane zostały analizy zjawiska wysokiej wrażliwości w terminach różnych koncepcji temperamentu; celem było wykazanie, że wysoka wrażliwość może być zarówno źródłem niskiej odporności, większej „męczliwości”, jak również może decydować o wysokiej odporności w wytrwałej realizacji angażujących jednostkę celów długoterminowych, podnoszeniu się po porażce, działaniu mimo przeszkód. W sesji tej wygłoszono 6 prelekcji; należały do nich wystąpienia: dr Bogusława Bober-Płonka, Sara Kęsik, Ewa Leśniak, *Grupa wsparcia jako metoda aktywizacji młodych osób chorych neurologicznie*; dr Bożena Gulla, dr Konrad Banicki, *Odporni wrażliwcy*; dr Konrad Banicki, dr Bożena Gulla, *Cztery szlachetne prawdy buddyzmu a odporność psychiczna*; mgr Renata Zuba, *Praca na zasobach z wykorzystaniem teatru w psychoterapii uzależnień*; mgr Agnieszka Wesołowska, *Modele zdrowia a mechanizmy radzenia sobie ze stresem u osób chorujących autoimmunologicznie – przegląd literatury*; Marlena Stradomska, mgr Mateusz Barłóg,

Uwarunkowania prób samobójczych u nastoletnich pacjentów szpitali i klinik psychiatrycznych w perspektywie psychologicznej – promocja zdrowia, prewencja choroby, profilaktyka.

Sesja IV: *Rodzina a odporność psychiczna.* We współczesnym świecie szybkich przemian cywilizacyjnych i kulturowych szczególnie istotna staje się problematyka odniesienia jednostki do wartości w wymiarze indywidualnym i społecznym. Wartości, którymi kieruje się jednostka, należą do istotnych uwarunkowań zdrowia. W czwartej sesji skupiono się na analizach tematyki rodziny. W sesji tej, podobnie jak w poprzednich, organizatorzy zaplanowali 6 wystąpień tematycznych: dr Paweł Brudek, prof. dr hab. Stanisława Steuden, dr Tomasz Korulczyk, *Osobisty profil sensu, mądrość i wsparcie społeczne u osób w okresie wczesnej i późnej dorosłości o odmiennej subiektywnej ocenie stanu zdrowia. Perspektywa teorii gerotranscendencji* Larsa Tornstama; prof. dr hab. Stanisława Steuden, dr Paweł Brudek, *Kwestionariusz Poczucia Własnej Godności (KPWG-3): podstawy teoretyczne (aksjologiczne), konstrukcja, analiza właściwości psychometrycznych i możliwości zastosowania na gruncie psychologii klinicznej oraz psychologii zdrowia*; dr Andrzej Margasiński, *Kwestionariusz ról rodzinnych jako narzędzie pomiaru poziomu przystosowania*; Izabela Morawska, Patrycja Gierszon, Julita Poleszak, Karol Wiśniewski, Damian Bator dr n. o zdr. Joanna Milanowska, dr hab. n. med. Marzena Samardakiewicz, *Czy kobiety wychowane przez jednego opiekuna odczuwają wpływ tego faktu na ich życie seksualne w dorosłym wieku?*; dr Piotr Słowik, *Zasoby psychologiczne i ich rola w terapii osób z tzw. syndromem DDA. Analiza dynamiki i efektów psychoterapii*; mgr Katarzyna Morajda, dr Bogusława Piasecka, Anna Bodzek, Magdalena Krupa, *Kompetencje rodzicielskie w sytuacji rozwodu – opisy przypadków terapii rodzin.*

Sesja V: *Wspomaganie osób z niepełnosprawnością i rehabilitacja.* W sesji piątej prelegenci zaprezentowali wystąpienia dotyczące w szczególności kwestii związanych z niepełnosprawnością i rehabilitacją. Należeli do nich: dr Anna Dobrychłop; mgr Anna Pyszkowska, *Wyrozumiałość akceptacja do nie-perfekcyjnych warunków. Znaczenie self-compassion i ego-resiliency dla poczucia jakości życia rodziców dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu*; mgr Regina Korzeniowska, *Dbanie o zdrowie w opinii nauczycieli pracujących z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w szkołach ogólnodostępnych*; mgr Dorota Anna Zielińska, *System z (nie)pełnosprawnością – spojrzenie z perspektywy lokalnej*; mgr Paulina

Wróbel, *Połączenie terapii poznawczo-behawioralnej i EMDR w leczeniu agorafobii z napadami paniki – studium przypadku.*

Sesja VI: *Hierarchia wartości jednostki a stan zdrowia.* Biorąc pod uwagę temat konferencji, organizatorzy zaproponowali uwzględnienie w referatach problematyki dotyczącej relacji między hierarchia wartości a stanem zdrowia jednostki. W sesji szóstej wygłoszono 5 prelekcji tematycznych: dr hab. Beata Bednarczuk, *Indywidualne samookreślenie, jako norma rozwoju człowieka. Z badań nad właściwościami człowieka autora;* dr Andrzej Mirski, *Koncepcja konstruktywnej wrażliwości w świetle perspektywy aksjologicznej;* mgr Joanna Mostowik, dr Iwona Sikorska, mgr Natalia Lipp, Katarzyna Stadtmuller, *Dlaczego warto żyć? Dla – czego warto żyć? Obraz starości w narracjach seniorów;* mgr Agnieszka Franczok, *Współczesność i wartości a prężność psychiczna;* mgr Marta Krupska, *Wsparcie, jako fenomen egzystencjalny i doświadczenie relacji w perspektywie fenomenologicznej;* mgr Beata Kudlińska Wodo, *Mediator też człowiek. Aksjologiczne uwarunkowania pracy mediatora w Polsce.*

Sesja VII: *Kontekst rodzinny i transgeneracyjny przekaz wartości.* Podczas konferencji zaplanowano też panel dotyczący kwestii rodzinnych i międzypokoleniowego przekazu wartości. W sesji wzięli udział badacze z różnych ośrodków akademickich, w tym: prof. dr Jean M. Novak, dr Krzysztof Gerc, dr Michael Levy, *Ego resiliency rodziców i system rodzinny dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w Kalifornii – kontekst społeczny, kulturowy i aksjologiczny;* dr Monika Wasilewska, dr Małgorzata Kuleta-Krzyszowskiak, dr Bogusława Bober-Płonka, *Przekazy rodzinne u pacjentów z objawami depresji i lęku;* dr Małgorzata Kuleta-Krzyszowskiak, dr Monika Wasilewska, dr Bogusława Bober-Płonka, *Międzypokoleniowa transmisja traumy na przykładzie zjawiska parentyfikacji;* Victoria Dunaeva, *Moja rodzina i inne zwierzęta: znaczenie przekazu rodzinnego dla kształtowania odporności psychicznej jednostki;* mgr Patrycja Siemiginowska, dr Anna Ziółkowska, *Rola poczucia koherencji w radzeniu sobie ze stresem u aktywnych zawodowo.*

Sesja VIII: *Promocja zdrowia i prewencja choroby.* Ostatnia sesja poświęcona została bardzo ważnej – z interdyscyplinarnego punktu widzenia – kwestii promocji zdrowia i prewencji choroby. W sesji wygłoszono 6 wykładów: dr hab. Bernadetta Izydorczyk, *Odporność psychiczna jako czynnik chroniący obraz ciała u kobiet cierpiących na nowotwór piersi po zabiegu mastektomii;* dr Bogusława Bober-Płonka, dr Małgorzata Kuleta-Krzyszowskiak, dr Monika Wasilewska,

Funkcje wykonawcze i zaburzenia nastroju u osób z obniżoną odpornością na przykładzie chorych z diagnozą Stwardnienia Rozsianego (SM); mgr Natalia Lipp, dr Monika Wasilewska, Rola zasobów osobistych w powstawaniu depresji poporodowej; dr Stanisław Radoń, Obszary aplikacji i specyfika strategii interwencji psychoterapeutycznych opartych na uważności, mgr Alicja Diak, Wartość komunikacji terapeutycznej z pacjentem w okresie okołoperacyjnym – rozważania praktyka; mgr Anna Bazarnik, Mechanizmy obronne osobowości i aktywność elektrodermalna w kontekście lęku i objawów depresyjnych w padaczkę.

W trakcie konferencji można też było uczestniczyć w czterech warsztatach: mgr Agnieszka Ryss, mgr Urszula Turyna, *W Piaskownicy – integracja ciała, umysłu i elementów duchowych*; dr Bogusława Piasecka, mgr Katarzyna Morajda, *Kompetencje i wartości rodzicielskie w sytuacji rozstania rodziców. Łódź na falach - program psychoedukacyjny dla rodziców*, mgr Marta Paluch-Chrabąszcz, *Wzmacnianie odporności psychicznej – poszukiwanie indywidualnej ścieżki rozwoju własnego potencjału*; mgr Paulina Wróbel, *Praca terapeutyczna z traumą u pacjentów z zaburzeniami lękowymi i afektywnymi*.

Konferencja była czwartą z cyklu konferencji organizowanych na Uniwersytecie Jagiellońskim. Konferencja była też okazją do wzajemnych inspiracji i spotkań profesjonalistów z obszaru różnych dziedzin i dyscyplin, głównie psychologii, medycyny, pedagogiki, filozofii oraz socjologii. Konferencja tworzyła również platformę integracji środowiska: kadry akademickiej i psychologów praktyków, doktorantów i studentów. Trwałym śladem po niniejszej konferencji będzie publikacja w 2019 roku monografii zawierającej opracowania przygotowane na podstawie wygłoszonych referatów.

Information about Author:

MARLENA STRADOMSKA, MA in Psychology, PhD Student at the Faculty of Philosophy and Sociology and at the Faculty of Pedagogic and Psychology, Maria Curie-Skłodowska University; address for correspondence: Instytut Psychologii UMCS, Pl. Litewski 5, PL 20-080 Lublin; e-mail: stradomskamarlena@onet.pl

